

13. R. POPLEWSKI (Warszawa). — Mięśnie grzebieniaste serca.

Referent na podstawie materiału anatomoporównawczego, wyróżnia w przedsionku prawym trzy główne zespoły mięśni grzebieniastych, które z zastanowienia godną stałością, występują u zbadanych ssaków. Z zespołów tych układ promienisty (*columna radialis*) odchodzi od pasma przewodowego i pokrywa ściany paleoatrium pod postacią beleczek kreskowych. — Układ drzewiasty (*columna arboriformis*) rozpoczyna się na grzebieniu granicznym, potem tworzy szereg wolnych gałęzi, udających się kwoli wzmocnienia na ścianę boczną uszka. Ostatni układ zasadniczy, układ sierpowaty zarysowuje się pod postacią tasiem, odrywających się od końcowego odcinka grzebienia granicznego, a ciągnących się na spotkanie beleczek mięsnych, wznoszących się na paśmie przewodowym.

Oprócz owych układów zasadniczych referent wysuwa jeszcze sześć układów dodatkowych, różniących się nie tylko mniejszym zasięgiem swych beleczek, ale również i niestałością występowania. Wbrew dotychczasowemu opisom, podającym jamę uszkową prawą za rodzaj przestrzeni szczelinowatych, referent wyróżnia w niej dwie wyraźnie odgraniczone komory: górną oraz dolną, przedzielone pnieniem układu drzewiastego. Do komory górnej uchodzi t. zw. zatoka przygraniczna (*sinus paraterminalis*), stanowiąca szereg zachyłków, drążących od dołu grzebień graniczny. Zatoka przygraniczna, nigdzie nie opisywana dotychczas, jest tworem najzupełniej stałym i występującym nie tylko u człowieka, ale i u innych ssaków.

W drugiej części komunikatu referent analizował budowę paleoatrium lewego (lewe uszko). Referent wyróżnia w niem trzy odcinki: mieszek, woreczek oraz przewód uszkowy, dające się stwierdzić w każdym uszku (badania były prowadzone

na 500 okazach). W dalszym ciągu podlega analizie i budowa mięśni grzebieniastych lewych, stosunkowo znacznie różniących się od tychże strony prawej.